

Ectenia întreită

Împărtășirea cu Dumnezeu Cuvântul prin cuvânt prin citirea și explicarea Sfintei Scripturi în cadrul primei părți a Sfintei Liturghii, numită Liturghia Cuvântului, este urmată de ectenia întreită. Prin ectenia întreită înțelegem invocarea stăruitoare a milei lui Dumnezeu printr-un șir de cereri pe care diaconul (sau preotul) le adresează lui Dumnezeu, poporul continuând rugăciunea prin răspunsul „*Doamne miluiește!*” rostit de câte trei ori.

O ectenie a milei

Limbajul liturgic românesc și slav a consacrat termenul de ectenie pentru orice succesiune de cereri sau îndemnuri la rugăciune adresate de către diacon (sau de către preot în lipsa acestuia) la care credincioșii răspund cu „*Doamne miluiește!*” sau „*Dă Doamne*”. În limbajul liturgic grecesc termenul de ectenie, potrivit înțelesului său (ectenie vine de la adjectivul *ektenhj*, *o*, *h* care înseamnă insistent, prelung, stăruitor), se folosește mai ales pentru ceea ce noi numim ectenia întreită. Această ectenie cuprinde un șir stăruitor de cereri prin care se invocă mila lui Dumnezeu și ajutorul Lui pentru trebuințele generale ale vieții îmbrățișând întreaga comunitate bisericească, atât pe cei vii cât și pe cei adormiți. Pe drept cuvânt o putem numi o ectenie a milei deoarece este o invocare continuă a milei lui Dumnezeu culminând în ecfonis cu mărturisirea lui Dumnezeu ca milostiv, ca Unul care se apleacă la noi coborând din necuprinderea și sfințenia lui neapropiată și neatinsă de noi.

Mila lui Dumnezeu, ca expresie a iubirii Sale față de noi, se concretizează în tot felul de daruri știute și neștiute pe care le primim și culminează în dăruirea lui Hristos Însuși în Sfintele Taine, spre mântuirea noastră și viața de veci. Mila lui Dumnezeu ne descoperă taina Dumnezeului Viu și personal cu care putem intra într-o relație personală. Cererea continuă a milei lui Dumnezeu creează în noi o stare de continuă dorință după această milă, simțirea permanentă a trebuinței milei Lui și căutarea unei relații personale cu Dumnezeu. Fiind o ectenie a milei, o invocare a milei lui Dumnezeu și conștientizarea acestei mile, ectenia întreită reprezintă un moment culminant al slujbei, continuând în mod firesc împărtășirea cu Dumnezeu prin cuvânt.

Rugăciunea Bisericii pentru nevoile fiecăruia

Spre deosebire de ectenia mare care este o rugăciune atotcuprinzătoare ce îmbrățișează întreaga creație, ectenia întreită reprezintă rugăciunea Bisericii pentru nevoile particulare ale omului. „*Antinomia creștinismului constă în aceea că el este îndreptat asupra întregului - asupra întregii creații, asupra întregii lumi, asupra întregii omeniri, dar, totodată, este îndreptat integral și asupra fiecărei persoane umane unice și de nerepetat*”. În ectenia întreită întreaga putere rugătoare a Bisericii se concentrează asupra omului, asupra nevoilor lui.

Caracterul ei de rugăciune pentru nevoile particulare ale omului a făcut ca cererile ecteniei întreite să varieze în timp și de la o regiune la alta în funcție de condițiile concrete, până la o relativă fixare a lor în zilele noastre. Până azi ecteniei întreite i se pot adăuga cereri speciale pentru diferite situații și diverse categorii de credincioși.

Să zicem toti, din tot sufletul și din tot cugetul nostru, să zicem. Manuscrisele vechi ale Sfintei Liturghii indică faptul că această primă parte a ecteniei întreită era inițial despărțită. Diaconul rostea mai întâi îndemnul „*Să zicem toți!*” la care credincioșii răspundeau „*Doamne miluiește!*”. Erau chemați astfel la rugăciune toți cei prezenți indicându-li-se și răspunsul pe care îl vor da la cererile ce vor urma. Cel de-al doilea îndemn arată starea lăuntrică cerută de rugăciune, faptul că este necesară o angajare totală a întregii noastre ființe: „***Din tot sufletul și din tot cugetul nostru să zicem!***”. Unirea celor două îndemnuri în unul singur explică repetarea cuvintelor „*să zicem*”.

În forma sa de astăzi începutul ecteniei întreprinde concentrarea semnificațiilor îndemnelor inițiale fiind oarecum similar cu începutul ecteniei mari unde, înainte de cererile propriu-zise, diaconul indică credincioșilor cum trebuie să se roage și anume „*în pace*”.

Doamne, Atotstăpânitorule, Dumnezeul părinților noștri, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește. Îl mărturisim pe Dumnezeu ca Atotstăpânitor dar, în același timp, și ca Dumnezeu al părinților noștri și de aceea îndrăznim să-L rugăm să ne audă și să-și reverse mila Lui peste noi.

Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește. Inspirată de începutul psalmului 50, această cerere este o invocare a milei lui Dumnezeu și, în același timp, o mărturisire a mării Lui mile. Ne îndreptăm întreg sufletul și cugetul spre Dumnezeu cel Atotstăpânitor cunoscând marea Sa milă și având credința că nu-și va întoarce fața Lui de la noi ci ne va auzi și ne va milui.

Încă ne rugăm pentru Preafericitul Părintele nostru Patriarhul (N) [pentru (Înalt) Preasfințitul (Arhi-) Episcopul (și Mitropolitul) nostru (N)] și pentru toți frații noștri cei întru Hristos. Ne rugăm pentru întâi-stătătorul Bisericii locale, cel pe care Dumnezeu l-a rânduit să ne călăuzească spre Împărăția cerurilor învățându-ne cuvântul adevărului, cel de care depinde bunul mers al Bisericii și mântuirea noastră.

Încă ne rugăm pentru binecredinciosul popor român de pretutindeni, pentru ocârmuirea țării, pentru mai marii orașelor și ai satelor și pentru iubitoarea de Hristos oaste, pentru sănătatea și mântuirea lor. Conducătorii și ostașii țării sunt cei de care depind condițiile externe în care își desfășoară Biserica activitatea. De aceea ne rugăm ca Domnul să le lumineze mintea și inima, să-i aducă la dreapta credință și să-i mântuiască. Rugăciunea noastră îmbrățișează de asemenea întreg poporul român de pretutindeni, cerând mântuirea lui.

Încă ne rugăm pentru frații noștri: preoți, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii și pentru toți cei întru Hristos frați ai noștri. Ne rugăm pentru clerul de mir, cel monahal și pentru toți monahii, cei care s-au consacrat slujirii lui Dumnezeu, fiecare în treapta sa, pentru mântuirea întregului popor al lui Dumnezeu.

Încă ne rugăm pentru fericiții și pururea pomeniții ctitori ai sfântului lăcașului acestuia și pentru toți cei mai înainte adormiți, părinți și frați ai noștri dreptslăvitori, care odihnesc aici și pretutindeni. Rugăciunea se îndreaptă spre cei adormiți, începând cu ctitorii lăcașului în care ne rugăm. Aceștia, prin jertfa lor, au făcut posibilă slujirea Sfintei Liturghii. Apoi, în virtutea dragostei față de toți, rugăciunea îi cuprinde pe toți dreptslăvitorii creștini adormiți întru Domnul.

Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea, mântuirea, cercetarea, lăsarea și iertarea păcatelor robilor lui Dumnezeu, enoriași, ctitori și binefăcători ai sfântului lăcașului acestuia. Rugăciunea se îndreaptă acum spre cei vii care sunt legați în mod deosebit de lăcașul în care ne-am adunat spre săvârșirea Sfintei Liturghii: enoriașii, adică membrii comunității parohiale, prezenți sau nu la slujbă, ctitorii și binefăcătorii, cerând ceea ce este esențial pentru ei: mila lui Dumnezeu, viața cea adevărată, pacea sufletului, sănătate, mântuire, cercetarea de către Dumnezeu, lăsarea și iertarea păcatelor. Învățăm de aici ce ne este cu adevărat folositor și ca urmare ce trebuie să-i cerem lui Dumnezeu și în rugăciunile noastre particulare.

În continuare Liturghierul indică posibilitatea adăugării unor cereri diferite în funcție de contextul concret în care se slujește Sfânta Liturghie. Spre sfârșitul Liturghierului găsim tipărite cereri la diferite trebuințe: la vreme de neplouare și foamete, la vreme de neconținere a ploilor, pentru cei ce călătoresc, pentru cei bolnavi, pentru vrăjmașii cei ce ne urăsc și ne

asupresc, pentru cei ce sunt în închisori, pentru năvălirea vrăjmașilor, la boli molipsitoare, mulțumiri pentru facerea de bine a lui Dumnezeu, pentru cei ce sunt asupriți de vrăjmași, pentru înmulțirea dragostei și dezlădăcinarea urii și a toată răutatea, pentru cererea și câștigarea celor de trebuință și de folos, pentru vreme de orice nevoie și primejdie omenească. De asemenea se pot adapta și alte cereri preluate din Molitfelnic (de exemplu pentru elevi și studenți) sau chiar pot fi alcătuite, în anumite împrejurări, unele cereri speciale.

Este bine să se evite pomenirile nominale care lungesc în mod artificial slujba și o fragmentează, cu excepția cazului în care anumite persoane binecunoscute de comunitate se află în situații deosebite în care au nevoie de rugăciunile celorlalți.

Încă ne rugăm pentru cei ce aduc daruri și fac bine în sfântă și întrutot cinstită biserică aceasta, pentru cei ce se ostenesc, pentru cei ce cântă și pentru poporul ce stă înaintea și așteaptă de la Tine mare și multă milă. Ultima cerere îi cuprinde pe toți cei implicați în mod direct în buna desfășurare a slujbei: cei ce aduc daruri și fac bine în biserică, cei ce se ostenesc pentru biserică, cei ce cântă la slujbă și întreg poporul participant la Sfânta Liturghie care așteaptă cu credință marea și bogata milă a lui Dumnezeu.

Preotul, prin **rugăciunea** pe care o rostește, întărește rugăciunea poporului cerând mila lui Dumnezeu: ***Doamne, Dumnezeul nostru, primește această rugăciune stăruitoare de la robii Tăi și ne miluiește pe noi, după mulțimea milei Tale, și trimite îndurările Tale peste noi și peste tot poporul Tău, care așteaptă de la Tine multă milă.***

Ecfonisul ni-L descoperă pe Dumnezeu ca milostiv și iubitor de oameni: ***Că milostiv și Iubitor de oameni Dumnezeu ești, și Ție slavă înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum, și pururea, și în vecii vecilor.*** Dumnezeu nostru e Dumnezeuul milei și al iubirii, mai tare decât orice stăpânire și putere, e Dumnezeuul fermității în delicatețe. Nu e un Dumnezeu al rațiunii reci ci al unei simțiri miloase, al unei participări la durerea celor ce suferă, de aceea îl slăvim cu bucurie.